

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКА ДЕРЖАВНА ІНЖЕНЕРНА АКАДЕМІЯ

ГОРБАТКО ДАР'Я ВОЛОДИМИРІВНА

УДК 658.153:685.14

**УДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛІТИКИ ФІНАНСУВАННЯ НЕОБОРОТНИХ
АКТИВІВ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА**

Спеціальність 8.03050801 «Фінанси і кредит (за спеціалізованими
програмами)»

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття кваліфікації
магістра з фінансів і кредиту

Запоріжжя – 2016

Магістерсько-кваліфікаційною роботою є рукопис.

Робота виконана в Запорізькій державній інженерній академії (м. Запоріжжя) на кафедрі фінансів, банківської справи та страхування.

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент

Сіліна Ірина Вадимівна,

Запорізька державна інженерна академія

Рецензент:

Ільїна Ірина Георгіївна, завідувач гуманітарно-
економічного відділення Запорізького
електротехнічного коледжу ЗНТУ

Захист відбудеться “13” січня 2016 р. о 9 годині на засіданні
Екзаменаційної комісії у Запорізькій державній інженерній академії за
адресою: 69000, м. Запоріжжя, пр. Леніна, 226.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Для успішного функціонування на споживчому ринку промислового підприємству необхідна дієва ефективна комплексна система управління його діяльністю. Саме ефективне управління забезпечує інтеграцію всіх економічних процесів на підприємстві, підсилює його адаптивність і конкурентоспроможність. У цьому контексті значим і суттєвим для промислових підприємств є ефективне управління необоротними активами в цілому та розробка ефективної політики фінансування необоротних активів підприємства, зокрема, як невід'ємної складової загальної системи управління.

Проблеми управління необоротними активами, а також джерела їх фінансування завжди займали значне місце в дослідженнях таких відомих науковців, як: Е. Нікбахт, А. Гроппелі, Е.Ф. Брігхем, Б. Колапс та ін. Проблеми фінансування необоротних активів досліджувалися В.В. Ковальовим, М.М. Крейніною, Т.С. Пічугіною, О.С. Стояною, І.Т. Балабановим, О.Б. Крутиком, Л.О. Костирко, В.Я. Міщенком, В.М. Тимофєєвим, а безпосередньо в промисловості – І.О. Бланком, Н.Г. Метеленко, А.А. Мазаракі, Н.М. Ушаковою, Л.О. Лігоненко, О.В. Березіним, Н.Г. Міценко, Н.О. Власовою, А.П. Грінько, В.І. Оспіщевим та іншими.

Вивчення опублікованих праць і практики господарської діяльності свідчать про недостатнє висвітлення принципово важливих питань, пов'язаних з формуванням ефективної політики фінансування необоротних активів з урахуванням специфіки промислових підприємств. Дотепер залишаються недостатньо розробленими критерії та система показників оцінки ефективності політики фінансування необоротних активів промислових підприємств, а також питання, пов'язані з визначенням оптимальної структури джерел фінансування. Теоретико-методична та практична значущість вирішення зазначених проблемних питань, недостатня їх наукова та прикладна розробка зумовлює актуальність обраної теми, логіко-структурну побудову

магістерської роботи, її мету та завдання.

Мета й завдання дослідження. Метою даної роботи є аналіз стану і джерел фінансування необоротних активів КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури» та удосконалення політики їх фінансування.

Відповідно до мети роботи визначено та вирішено такі науково-практичні завдання:

- систематизувати накопичений досвід щодо економічної сутності поняття «необоротні активи» та визначити їх роль в діяльності промислових підприємств;
- дослідити існуючі джерела, методи фінансування та методика аналізу необоротних активів промислових підприємств;
- дослідити стан основних засобів у промисловості та сучасні технології фінансування необоротних активів промислових підприємств;
- надати організаційно-економічну характеристику КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури»;
- проаналізувати структуру та динаміку необоротних активів КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури»;
- провести оцінку зносу, придатності та руху груп основних засобів «Запорізький завод високовольтної апаратури»;
- проаналізувати інтенсивність та ефективність використання основних засобів та інших необоротних активів «Запорізький завод високовольтної апаратури»;
- виконати аналіз джерел фінансування необоротних активів «Запорізький завод високовольтної апаратури»;
- дослідити політику фінансування необоротних активів «Запорізький завод високовольтної апаратури»;
- винайти резерви росту ефективності використання основних засобів «Запорізький завод високовольтної апаратури» як ключового елемента необоротних активів;
- запропонувати шляхи оптимізації джерел фінансування основних

засобів промислового підприємства.

Предмет і об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури» – підприємство, яке спеціалізується на виробництві та реалізації високовольтної апаратури.

Предметом дослідження є процес формування політики фінансування необоротних активів КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури».

Методи дослідження. У роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження економічних явищ: аналіз, індукція, дедукція, порівняння, графічний, факторний аналіз, розрахунково-аналітичний метод, горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз. Обробка даних здійснювалась за допомогою ПЕОМ з використанням пакета Microsoft Excel 2003, SPSS v12.0.

Інформаційну базу дослідження склали теоретичні положення та емпіричні дані, опубліковані у галузевих інформаційно-аналітичних бюлетенях, офіційні матеріали Держкомстату України та органів статистики Запорізької області, дані фінансової та статистичної звітності підприємства КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури» за 2012 – 2014 рр., матеріали наукових конференцій, результати власних розрахунків, дані з мережі Інтернет.

Наукова новизна одержаних результатів магістерського дослідження полягає в розвитку теоретичних положень та розробці практичних рекомендацій щодо формування ефективної політики фінансування необоротних активів промислового підприємства. Основні положення наукової новизни, які виносяться на захист, полягають у такому:

удосконалено:

- визначення необоротних активів, яке, на відміну від існуючих, вичерпно розкриває характерні риси цього виду засобів;

- визначення політики фінансування необоротних активів промислового підприємства, відмінність якого від попередніх полягає у тому, що вона розглядається як система дій, що ґрунтуються на чітко сформульованих принципах, на базі яких визначаються напрями та обсяги фінансування

необоротних активів, формуються необхідні грошові кошти з доступних джерел фінансування за допомогою різних методів та форм фінансування з урахуванням забезпечення оптимальної структури сформованих ресурсів з метою створення умов ефективного здійснення виробничо-технологічних процесів як у довгостроковому, так і в короткостроковому періодах;

- форми фінансування основних засобів промислового підприємства з врахуванням особливостей його фінансово-господарської діяльності в сучасних кризових умовах.

набули подальшого розвитку:

- методичний підхід щодо оцінки ефективності використання основних засобів промислового підприємства шляхом застосування економіко-математичної моделі для визначення впливу факторів на значення фондоддачі підприємства, який, на відміну від існуючих, дозволяє в конкретний певний момент часу на основі даних фінансової звітності підприємства виявити стан та ефективність використання основних засобів та прийняти вірне рішення щодо подальшої політики фінансування основних засобів на підприємстві.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в тому, що розроблені оптимізаційні заходи можливо використати в фінансово-господарській діяльності КТ «Запорізький завод високовольтної апаратури».

Особистий внесок здобувача. Всі наукові результати, які представлені в роботі і опубліковані в наукових працях, отримані автором самостійно.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дослідження пройшли апробацію на III Міжнародній науково-практичній конференції «Формування ефективних механізмів державного управління та менеджменту в умовах сучасної економіки: теорія і практика» (м. Запоріжжя, 2015 р.).

Публікації. Основні положення роботи опубліковано в матеріалах науково-практичної конференції.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладений на 147

сторінках. Робота містить 33 таблиць, 24 рисунків та додатки. Список використаних джерел налічує 69 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми магістерської роботи, визначено предмет та об'єкт дослідження, сформульовано мету та основні завдання, розкрито методи дослідження, наукову новизну, теоретичне та практичне значення отриманих результатів, апробацію результатів та публікації автора.

У першому розділі - **«Теоретично-методичні аспекти політики фінансування необоротних активів промислових підприємств»** - досліджено економічну сутність необоротних активів та їх роль в діяльності промислових підприємств, визначено поняття необоротних активів, політики фінансування необоротних активів промислових підприємств, уточнено та доповнено класифікацію основних засобів; розглянуті джерела, методи фінансування та методика аналізу необоротних активів промислових підприємств; досліджено стан основних засобів у промисловості та сучасні технології фінансування необоротних активів промислових підприємств.

Результати проведеного дослідження дозволили зробити висновок, що необоротні активи – це сукупність матеріальних засобів, нематеріальних ресурсів і прав, що належать промислому підприємству та використовуються в його діяльності протягом більше одного року або операційного циклу, відповідають вартісному критерію, і переносять свою вартість на виготовлену продукцію (послуги) частинами, за умови, що промислове підприємство очікує отримати від них економічну вигоду у майбутньому.

На основі відокремлених ознак методів фінансування пропонується виділити для фінансування необоротних активів промислових підприємств певні методи та форми фінансування (рис. 1).

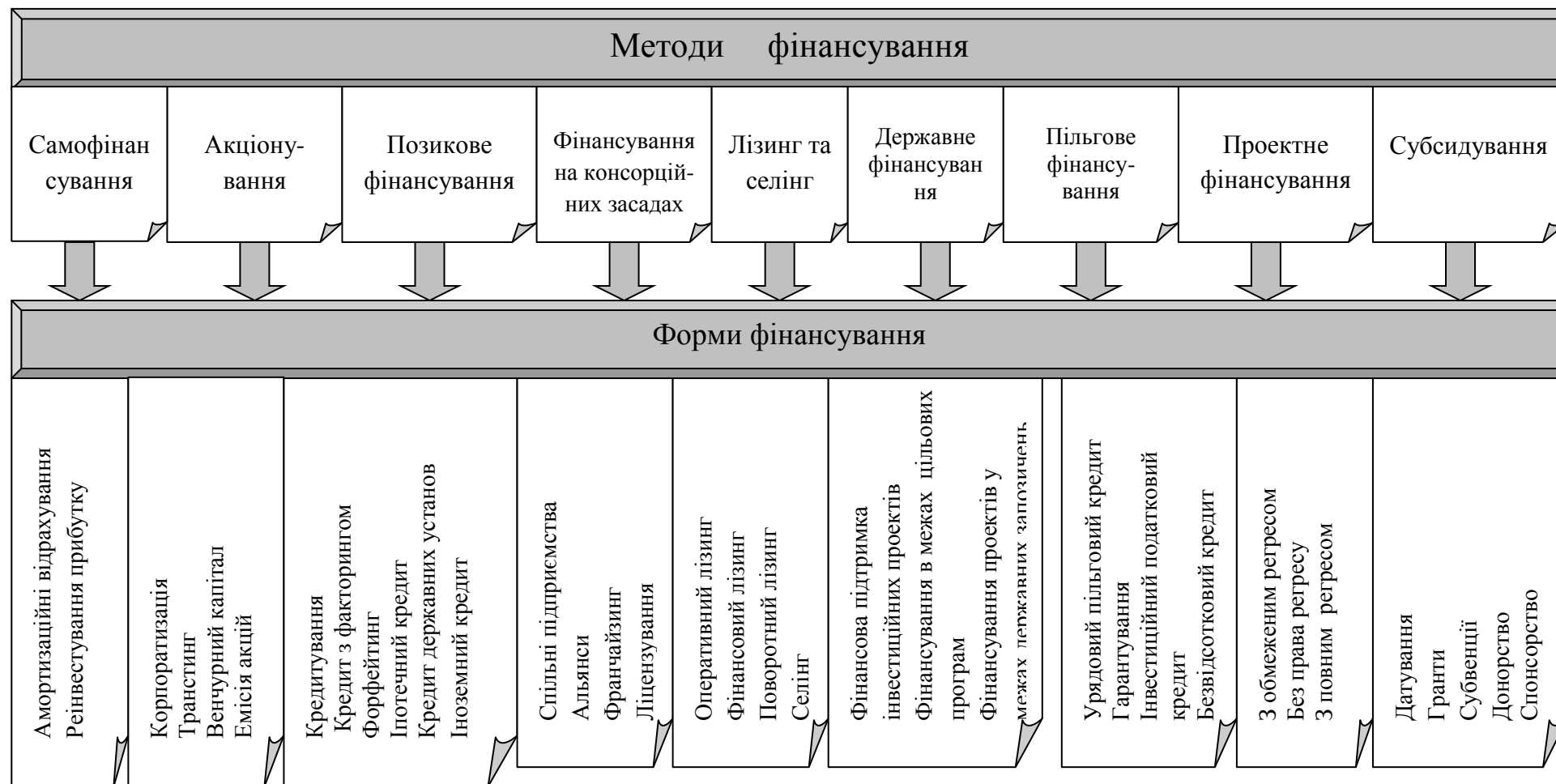

Рис. 1. Методи та форми фінансування необоротних активів підприємств

За результатами критичного аналізу існуючих трактувань поняття «політика фінансування необоротних активів» запропоновано удосконалене визначення, за яким політика фінансування необоротних активів являє собою систему дій, заснованих на чітко сформульованих принципах, на базі яких визначаються напрями та обсяги фінансування необоротних активів, формуються необхідні грошові кошти з доступних джерел фінансування за допомогою різних методів та форм фінансування з урахуванням забезпечення оптимальної структури сформованих ресурсів з метою створення умов ефективного здійснення торговельно-технологічних процесів як у довгостроковому, так і в короткостроковому періодах.

В результаті дослідження було встановлено, що показники стану й ефективності використання основних засобів можна об'єднати в шість груп, які характеризують: забезпечення підприємства основними засобами; оцінку технічного стану основних засобів; інтенсивність руху основних засобів; оцінку використання активної частини основних засобів; узагальнюючі показники; управлінські показники.

Дослідження стану основних засобів у промисловості дозволяє стверджувати, що промисловість України розвивається під тиском низки кризових явищ і тенденцій. Ступінь зносу основних засобів підприємств промисловості України становить 60 %, половина промислового обладнання вичерпала свій ресурс і має вік у 30 і більше років. Головним джерелом фінансування основних засобів в промисловості є власні кошти підприємств, їхня частка у 2014 р. становить 80,6 % (рис. 2.).

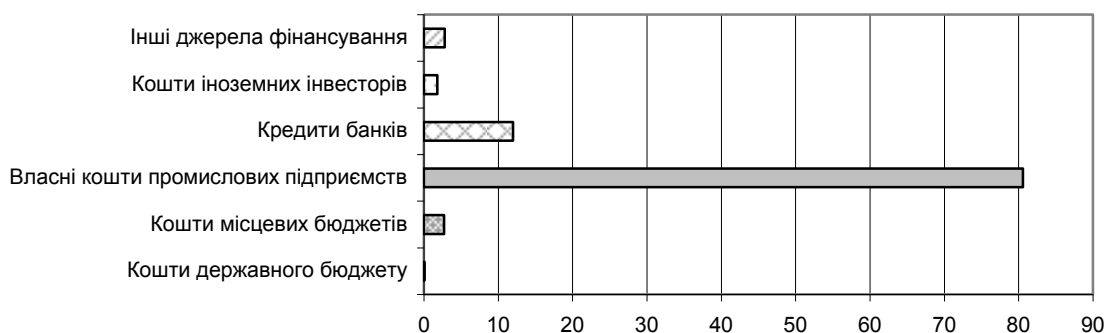

Рис.2. Джерела фінансування основних засобів в промисловості в 2014 р.

На нинішньому етапі розвитку промисловості можливості самофінансування виробництва з чистого прибутку незначні. Проблемним є використання залучених коштів. Інвестиційний лізинг є однією з найбільш перспективних форм залучення позикових ресурсів.

У другому розділі - «Дослідження стану та фінансування необоротних активів КТ «ЗЗВА» дана організаційно-економічна характеристика підприємства, проведено аналіз структури та динаміки необоротних активів, дана оцінка зносу, придатності та руху груп основних засобів, аналіз інтенсивності та ефективності використання основних засобів та інших необоротних активів, аналіз джерел фінансування необоротних активів, проведено дослідження політики фінансування необоротних активів підприємства.

В 2012 – 2014 роках характерними для КТ «ЗЗВА» (як і для промисловості в цілому) є значне скорочення обсягів виробництва, в результаті втрати традиційних ринків збуту, здороження ресурсів (матеріальних, трудових, фінансових), непропорційне зростання собівартості продукції, скорочення операційних прибутків, яких в досліджуваному періоді виявилось недостатньо для покриття непередбачуваних фінансових збитків. Рентабельність продукції за період дослідження змінилась на збитковість. Чиста збитковість продаж за період дослідження збільшилась на 42,24 %. КТ «ЗЗВА» має суттєві проблеми у фінансово-економічному розвитку.

Результати дослідження структури та динаміки необоротних активів КТ «ЗЗВА» свідчать, що більшу частину в структурі за досліджуваний період займають основні засоби (на кінець 2014 року – 98,69 %). Інші необоротні активи в загальній структурі займають незначні частки. Проаналізувавши структуру основних засобів на підприємстві за період 2012 – 2014 рр. (рис. 3), можна відзначити, що переважаюча частина основних засобів відноситься до групи основних засобів виробничого призначення (в структурі основних засобів – 88,84%, що на 2,63%-них пункти менше, ніж на початок 2012 року).

Вартість виведених з експлуатації основних засобів на кінець 2014 року склала 9 43% що на 1,72 %-них пункти більше, ніж на початок 2012 року.

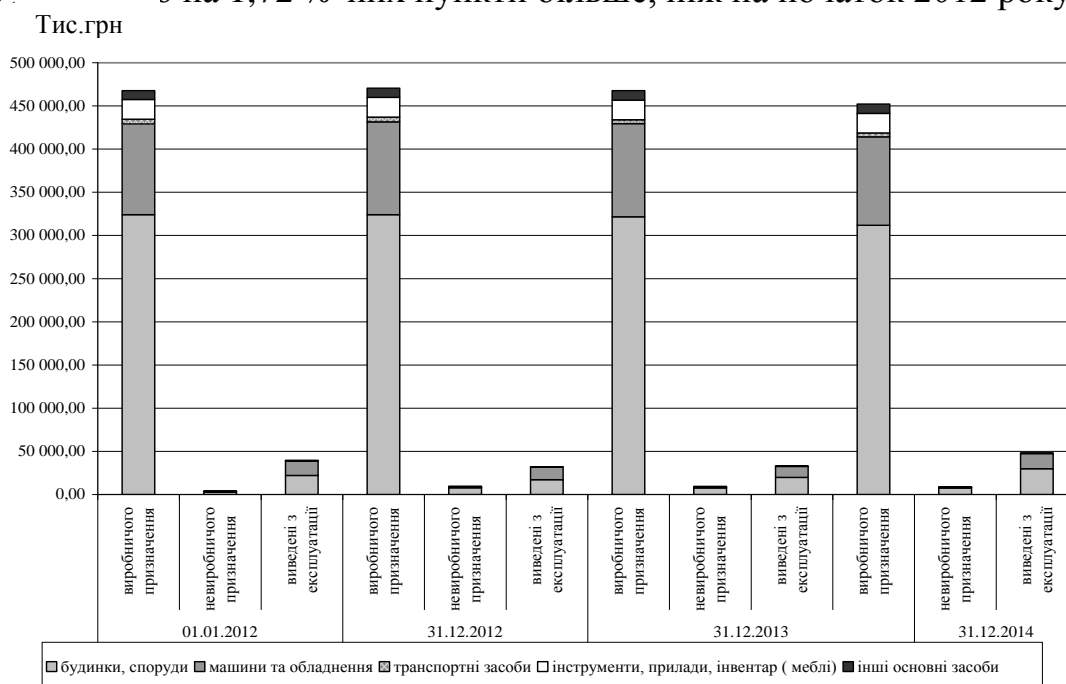

Рис.3. Структура та динаміка основних засобів КТ «ЗВА» за 2012 – 2014 рр.

На підприємстві існує негативна тенденція до збільшення зношування та зменшення придатності. Коефіцієнт зносу вище критичного рівня 50%. Найбільш зношеними на кінець 2014 року є машини та обладнання – 94%, транспортні засоби – 95%, інструменти, прилади, інвентар (меблі) – 98%, інші основні засоби – 74%. Коефіцієнти оновлення і вибуття знаходяться на вкрай низькому рівні (у 2012 році це – 0,33 і 0,13% відповідно, у 2013 році – 0,18 і 0,57% відповідно, у 2014 році – 0,12 і 0,31% відповідно).

Показники фондомісткості, фондovіддачі, рентабельності в цілому дуже низькі для КТ «ЗВА» як промислового підприємства (табл.1).

Таблиця 1

Аналіз ефективності використання необоротних активів КТ «ЗВА» в 2012 – 2014 рр.

Показник	2012	2013	Відхилення		2014	Відхилення	
			Абс., +/-	ТР, %		Абс., +/-	ТР, %
Рентабельність основних засобів та інших необоротних активів, %	-5,84	-6,89	-1,05	118,02	-10,38	-3,49	150,65
Коефіцієнт фондovіддачі	0,53	0,50	-0,03	94,9	0,19	38,79	38,79
Коефіцієнт фондомісткості	1,89	1,99	0,10	105,32	5,13	3,14	257,82
Фондоозброєність, грн./чол.	202,64	239,16	36,52	118,02	381,14	141,98	159,36

Факторний аналіз фондівдачі показав, що основним фактором, що вплинув на зміну фондівдачі основних засобів, є зменшення фондівдачі активної частини основних засобів підприємства, а саме: машин та обладнання, транспортних засобів.

Було з'ясовано, що у процесі формування необоротних активів КТ «ЗЗВА» використовує власний капітал та поточні зобов'язання (рис.4).

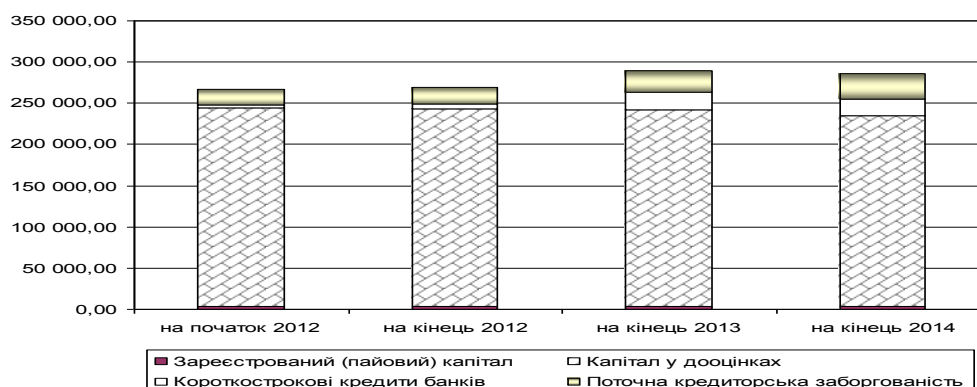

Рис. 4. Основні джерела фінансування необоротних активів КТ «ЗЗВА» за 2012 – 2014 рр., тис. грн.

Обсяг власного капіталу у фінансуванні необоротних активів за досліджуваний період складає 77,7% в структурі джерел фінансування, що на 13,6 % пункти менше, ніж на початок 2012 року. Значну частку в структурі джерел фінансування необоротних активів складає капітал у дооцінках (на початок 2012 року – 94,4 %, а на кінець 2014 року збільшилась на 7,8%-них пункти). Таке збільшення вартості додаткового капіталу дозволяє підприємству утримувати різку негативну зміну власного капіталу через зростаючі збитки. Що стосується поточних зобов'язань, то варто зазначити, що їх обсяги впродовж 2012 – 2014 рр. збільшилися на 13,6%-них пункти.

Дослідження технології здійснення політики фінансування необоротних активів КТ «ЗЗВА» дозволило з'ясувати, що головною метою її є формування необхідного обсягу коштів, що будуть спрямовані на придбання необоротних активів.

Під час дослідження була дана оцінка політиці фінансування необоротних активів підприємства КТ «ЗЗВА» з використанням ефекту

фінансового важеля. Було встановлено, що на підприємстві використовується консервативний підхід до фінансування необоротних активів.

Так, в 2012 – 2014 рр. КТ «ЗЗВА» за рахунок власного капіталу фінансувалось більш ніж 90% необоротних активів. Однак, слід звернути увагу на характер наповнення власного капіталу КТ«ЗЗВА». Стрімке зростання фінансових збитків (на кінець 2014 року непокритий збиток – 59474 тис. грн.) компенсується лише капіталом у дооцінках (на кінець 2014 року – 231747 тис. грн.). Слід також враховувати ступінь зносу необоротних активів підприємства (на кінець 2014 року загальний процент – 61%, активної частини – 94%), які слід оновлювати. Вирішення зазначеної проблеми ми бачимо лише в пошуку альтернативних зовнішніх джерел фінансування відновлення основних засобів КТ«ЗЗВА».

У третьому розділі – «Удосконалення політики фінансування необоротних активів КТ «ЗЗВА» запропоновано шляхи підвищення ефективності використання основних засобів та обґрунтовано оптимізацію джерел фінансування основних засобів підприємства шляхом фінансового лізингу.

Аналіз основних засобів підприємства дає можливість розраховувати показники, та на їх основі розробити управлінські рішення щодо підвищення ефективності їхнього використання, прогнозувати необхідність залучення коштів для придбання нових основних засобів у зв'язку з фізичним зношенням наявних. Найбільш узагальнюючим показником ефективності використання основних засобів є фондovіддача. В параграфі 2.4 магістерської роботи було обґрунтовано, що показник фондovіддачі складний, на нього впливає безліч факторів. Поряд з наведеними факторами рекомендується враховувати: коефіцієнт фінансової стабільності; питому вагу матеріальних витрат у собівартості реалізованої продукції; фондоозброєність; коефіцієнт використання виробничої потужності. Вплив цих факторів встановлюється за допомогою побудови економіко-математичної моделі.

Задля побудови економіко-математичної моделі використані дані фінансової звітності підприємства за 2010 – 2014 рр. Модель будемо за допомогою програми MS Excel.

Після проведених розрахунків економіко-математична модель впливу факторів на фондвіддачу має такий вигляд рівняння, наведеного формулою:

$$y = -1,581 + 3,2696 * x_1 + 3,2157 * x_2 - 0,0046 * x_3 + 1,1327 * x_4 \quad (1)$$

де y – фондвіддача;

x_1 – коефіцієнт фінансової стабільності;

x_2 – питома вага матеріальних витрат у собівартості реалізованої продукції;

x_3 – фондоозброєність;

x_4 – коефіцієнт використання виробничої потужності.

Аналізуючи коефіцієнти отриманого рівня, можна констатувати, що в досліджуваному періоді позитивний вплив на фондвіддачу основних засобів на досліджуваному підприємстві мали такі фактори, як: коефіцієнт фінансової стабільності підприємства; питома вага матеріальних витрат у собівартості реалізованої продукції; коефіцієнт використання виробничих потужностей. Було встановлено, що найбільший позитивний вплив на фондвіддачу здійснює коефіцієнт фінансової стабільності підприємства та коефіцієнт питомої ваги матеріальних витрат у собівартості реалізованої продукції. Негативний вплив на фондвіддачу здійснює такий показник, як фондоозброєність. Дану економіко-математичну модель можна використовувати для визначення впливу даних факторів на значення фондвіддачі підприємства у найближчому майбутньому (табл.2). Розраховані дані свідчать про те, що станом на кінець 2019 року фондвіддача основних засобів підприємства матиме значну тенденцію до зростання. В порівнянні з 2014 роком вона зросте на 0,84 грн. Дана ситуація може бути можлива лише за умови виваженої політики керівництва підприємства в сфері оновлення складу основних засобів підприємства та вмілого їх використання.

Прогнозування зміни фондівддачі основних засобів підприємства
КТ «ЗЗВА» на 2015 – 2019 рр.

Роки	Фондовід- дача, грн.	Коефіцієнт фінансового ризик	Питома вага матеріальних витрат у собівартості реалізованої продукції	Фондоозброє- ність, грн.	Коефіцієнт використання виробничої потужності
2010	0,37	0,04	0,62	189,58	0,62
2011	0,51	0,10	0,63	198,90	0,58
2012	0,53	0,12	0,66	202,64	0,47
2013	0,50	0,23	0,63	239,16	0,36
2014	0,19	0,32	0,66	381,14	0,32
2015	0,32	0,33	0,66	380,39	0,40
2016	0,49	0,35	0,65	376,25	0,50
2017	0,74	0,39	0,62	372,93	0,68
2018	1,00	0,45	0,60	366,37	0,76
2019	1,01	0,49	0,54	359,37	0,80

Але підприємству також необхідно займатись пошуками резервів підвищення ефективності використання основних засобів, які містяться у зменшенні питомої ваги матеріальних витрат у собівартості продукції та зниження розміру фондоозброєності на підприємстві.

Грунтуючись на проведеному дослідженні, слід наголосити, що здійснення фінансування основних засобів тільки за рахунок власних джерел стає неможливим в умовах їх обмеженості в обсязі та надмірної зношеності основних засобів. Це визначає потребу подальшого пошуку альтернативних джерел фінансування основних засобів КТ «ЗЗВА». В роботі запропоновано використання методу фінансування – фінансового лізингу. В період дії строку лізингового договору, згідно існуючого законодавства, підприємство отримає наступні переваги: істотну економію фінансових ресурсів на початковому етапі використання орендованих основних засобів; зниження ризику втрати фінансової стійкості; зниження потреби в активах підприємства у розрахунку на одиницю виробленої (реалізованої) продукції; в умовах оподаткування майна це дозволяє зменшити розмір податкових платежів; звільнення підприємства від тривалого використання капіталу в незавершеному будівництві при самостійному формуванні основних засобів; зниження фінансових ризиків, пов'язаних з моральним старінням і необхідністю

прискореного оновлення основних засобів; після завершення строку лізингової угоди КТ «ЗЗВА» ставить на облік об'єкти за залишковою вартістю. Авторська позиція передбачає, що за доцільне вибрати компенсаційну форму розрахунків між лізинговою компанією та підприємством. Для цього необхідно передбачити зміни до законодавчих актів в частині проведення взаємозаліків з галузевою лізинговою компанією.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження за темою магістерської роботи дало змогу дійти загальних висновків, які зводяться, зокрема, до наступного:

1. Результати проведеного дослідження сутності необоротних активів, а також особливостей їх функціонування у промисловості, дозволили зробити висновок, що необоротні активи – це сукупність матеріальних засобів, нематеріальних ресурсів і прав, що належать промислому підприємству, та використовуються в його діяльності протягом більше одного року або операційного циклу, відповідають вартісному критерію, і переносять свою вартість на виготовлену продукцію (послуги) частинами, за умови, що промислове підприємство очікує отримати від них економічну вигоду у майбутньому.

2. Політику фінансування необоротних активів промислового підприємства необхідно розглядати як систему дій, що ґрунтуються на чітко сформульованих принципах, на базі яких визначаються напрями та обсяги фінансування необоротних активів, формуються необхідні грошові кошти з доступних джерел фінансування за допомогою різних методів та форм фінансування, з урахуванням забезпечення оптимальної структури сформованих ресурсів, з метою створення умов ефективного здійснення виробничо-технологічних процесів як у довгостроковому, так і в короткостроковому періодах.

Обираючи джерела та методи фінансування необоротних активів, промислове підприємство має обирати найоптимальніші, ті, що є

найдоцільнішими саме для конкретного підприємства, з врахуванням його фінансового стану на сьогоднішній день і прогнозований рівень розвитку на майбутнє. При цьому можуть бути враховані основні з них: амортизаційні відрахування; прибуток; довгострокові кредити банків; інвестиційний лізинг; емісія акцій. Використання всіх названих джерел фінансування при належному законодавчому регулюванні дозволить сформувати ефективну систему відновлення основних засобів промислових підприємств, поліпшити їхнє фінансове становище, а отже, стабілізувати економічне й політичне положення України в цілому.

3. Дослідження стану основних засобів у промисловості дозволяє стверджувати, що ступінь зносу основних засобів підприємств промисловості України становить 60 %, половина промислового обладнання вичерпала свій ресурс і має вік у 30 і більше років. Головним джерелом фінансування основних засобів в промисловості є власні кошти підприємств, їхня частка у 2014 р. становить 80,6 %.

4. В 2012 – 2014 роках характерними для КТ«ЗЗВА» (як і для промисловості в цілому) є значне скорочення обсягів виробництва, в результаті втрати традиційних ринків збуту, здороження ресурсів (матеріальних, трудових, фінансових), непропорційне зростання собівартості продукції, скорочення операційних прибутків, яких в досліджуваному періоді виявилось недостатньо для покриття непередбачуваних фінансових збитків. Рентабельність продукції за період дослідження змінилась на збитковість. Чиста збитковість продаж за період дослідження збільшилась на 42,24 %. КТ «ЗЗВА» має суттєві проблеми у фінансово-економічному розвитку.

5. Аналізуючи структуру і динаміку майна за період 2012 – 2014 рр., слід відзначити, що більшу її частину займають необоротні активи. Більшу частину в структурі необоротних активів за досліджуваний період займають основні засоби (більш ніж 80 %). Інші необоротні активи в загальній структурі займають незначні частки. Загальна структура основних засобів підприємства за розглянутий період не змінилась, тобто в основному це виробничі основні

засоби, в яких переважають будинки, споруди (більш ніж 60%), машини та обладнання (більш ніж 20%). Спостерігається незначне зниження їх вартості за період 2012 – 2014 рр. Через скорочення обсягу виробництва, відсутність замовлень підприємству доводиться переводити об'єкти основних засобів на консервацію з метою скорочення витрат. Вартість переведених на консервацію основних засобів з кожним роком зростає. Що стосується основних засобів невиробничого призначення, їх частка в загальній структурі незначна. Суттєвих змін у вартості інших невиробничих основних засобів протягом 2012 – 2014 рр. не відбувалося.

6. Оцінка зносу, придатності та руху груп основних засобів здійснювалася на підставі коефіцієнтів зносу, оновлення, придатності, вибуття, приросту основних засобів. Коефіцієнт зносу вище критичного рівня. Найбільш зношеними на кінець 2014 року є машини та обладнання – 94%, транспортні засоби – 95%, інструменти, прилади, інвентар (меблі) – 98%, інші основні засоби – 74%. Зростання коефіцієнта зносу майже по всіх групах необоротних активів зумовлене низькими темпами оновлення основних засобів.

7. Показники фондомісткості, фондівдачі, рентабельності в цілому дуже низькі для КТ «ЗЗВА» як промислового підприємства. Ефективність використання основних засобів в основній діяльності підприємства дуже низька і має негативну динаміку, що свідчить про нераціональне використання основних засобів в цій діяльності. Основним фактором, що вплинув на зміну фондівдачі основних засобів, є зменшення фондівдачі активної частини основних засобів підприємства, а саме: машин та обладнання, транспортних засобів.

8. Було з'ясовано, що у процесі формування необоротних активів КТ «ЗЗВА» використовує власний капітал та поточні зобов'язання.

Обсяг власного капіталу у фінансуванні необоротних активів за досліджуваній період складає 77,7% в структурі джерел фінансування, що на 13,6 % пункти менше, ніж на початок 2012 року. Значну частку в структурі

джерел фінансування необоротних активів складає капітал у дооцінках. Таке збільшення вартості додаткового капіталу дозволяє підприємству утримувати різку негативну зміну власного капіталу через зростаючі збитки. Що стосується поточних зобов'язань, то варто зазначити, що їх обсяги впродовж 2012 – 2014 рр. збільшилися на 13,6%-них пункти.

9. Дослідження політики фінансування необоротних активів КТ «ЗЗВА» дозволяє стверджувати, що на підприємстві використовується консервативний підхід до фінансування необоротних активів. Реалізація власним капіталом КТ «ЗЗВА» функції фінансування необоротних активів часом стає все більш проблематичною, з урахуванням стрімкого зростання фінансових збитків (на кінець 2014 року непокритий збиток – 59474 тис. грн.), з урахуванням ступеню зносу основних засобів. Тому вирішення проблеми фінансування оновлення основних засобів ми бачимо лише в пошуку альтернативних джерел фінансування.

12. З метою підвищення ефективності управління необоротними активами промислового підприємства запропоновано до використання економіко-математичну модель для визначення впливу факторів на значення фондівіддачі підприємства, яка дозволяє в конкретний певний момент часу на основі даних фінансової звітності підприємства виявити стан та ефективність використання основних засобів за відповідною шкалою та прийняти вірне рішення щодо подальшої політики їх фінансування. Проведений прогноз росту фондівіддачі основних засобів підприємства на майбутні 5 років (за допомогою програми MS Excel) свідчить про те, що станом на кінець 2019 року фондівіддача основних засобів підприємства матиме значну тенденцію до зростання. В порівнянні з 2014 роком вона зросте на 0,84 грн. Але підприємству також необхідно займатись пошуками резервів підвищення ефективності використання основних засобів, які містяться у зменшенні питомої ваги матеріальних витрат у собівартості продукції та зниження розміру фондоозброєності на підприємстві.

13. Ґрунтуючись на проведеному дослідженні, було встановлено, що фінансування оновлення основних засобів тільки за рахунок власних джерел стає неможливим в умовах їх надмірної зношеності та відсутності коштів. В роботі запропоновано використання фінансового лізингу. Підприємство отримає наступні переваги: істотну економію фінансових ресурсів на початковому етапі використання орендованих основних засобів; зниження ризику втрати фінансової стійкості; зниження потреби в активах підприємства у розрахунку на одиницю виробленої (реалізованої) продукції; в умовах оподатковування майна це дозволяє зменшити розмір податкових платежів; звільнення підприємства від тривалого використання капіталу в незавершеному будівництві при самостійному формуванні основних засобів; зниження фінансових ризиків, пов'язаних з моральним старінням і необхідністю прискореного оновлення основних засобів; після завершення строку лізингової угоди КТ «ЗЗВА» ставить на облік об'єкти за залишковою вартістю. Авторська позиція передбачає, що за доцільне вибрати компенсаційну форму розрахунків між лізинговою компанією та підприємством. Для цього необхідно передбачити зміни до законодавчих актів в частині проведення взаємозаліків з галузевою лізинговою компанією.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

В інших виданнях:

1. Горбатко Д.В. Політика фінансування необоротних активів промислового підприємства / Д.В. Горбатко // Формування ефективних механізмів державного управління та менеджменту в умовах сучасної економіки: теорія і практика. ІІ Міжнар. наук.-практ. конф., 20 листопада 2015 р. – Запоріжжя : КПУ, 2015.– С. 399 – 401.

АНОТАЦІЯ

Горбатко Дар'я Володимирівна. Удосконалення політики фінансування необоротних активів промислового підприємства.

Магістерська робота на здобуття кваліфікації магістра з фінансів і кредиту. Запорізька державна інженерна академія, 2016.

Кваліфікаційна робота магістра присвячена теоретичним та практичним аспектам удосконалення політики фінансування необоротних активів промислового підприємства. В роботі уточнено сутність поняття «необоротні активи», визначена їх роль в діяльності промислових підприємств. Досліджені стан та характерні ознаки політики фінансування необоротних активів КТ «ЗЗВА». Розроблена економіко-математична модель для визначення впливу факторів на значення фондівддачі підприємства, яка дозволяє в конкретний певний момент часу, на основі даних фінансової звітності підприємства виявити стан та ефективність використання основних засобів та прийняти вірне рішення щодо їх фінансування. Запропоновано шляхи оптимізації джерел фінансування основних засобів підприємства шляхом фінансового лізингу.

Ключові слова: джерела фінансування, майно, необоротні активи, основні засоби, рентабельність, фондівддача, фондоозброєність, фондоємність.

АННОТАЦИЯ

Горбатко Дарья Владимировна. Совершенствование политики финансирования необоротных активов промышленного предприятия.

Магистерская работа на соискание квалификации магистра по финансам и кредиту. Запорожская государственная инженерная академия, 2016.

Квалификационная работа магистра посвящена теоретическим и практическим аспектам совершенствования политики финансирования необоротных активов промышленного предприятия. В работе уточнена

сущность понятия «необоротные активы», определена их роль в деятельности промышленных предприятий. Исследованы состояние и характерные признаки политики финансирования оборотных активов КТ «ЗЗА». Разработана экономико-математическая модель для определения влияния факторов на значение фондоотдачи предприятия, которая позволяет в конкретный определенный момент времени, на основе данных финансовой отчетности предприятия выявить состояние и эффективность использования основных средств и принять верное решение по их финансированию. Предложены пути оптимизации источников финансирования основных средств предприятия с помощью финансового лизинга.

Ключевые слова: источники финансирования, имущество, оборотные активы, основные средства, рентабельность, фондовооруженность, фондоотдача, фондоемкость.

SUMMARY

Daria V. Karpenko. Improving the funding policy of fixed assets of industrial enterprises.

Master's thesis for obtaining the qualification of Master of Finance. Zaporozhye State Engineering Academy, 2016.

Qualification master's work is devoted to theoretical and practical aspects of improving the funding policy of fixed assets of industrial enterprises. In the paper the essence of the concept of "fixed assets", defined their role in the industry. The state and the characteristic features of the funding policy of fixed assets CT "ZZVA." The economic and mathematical model to determine the impact of factors on the value of assets of the enterprise, which allows a particular given time based on the financial statements reveal the status and effectiveness of fixed assets and make the right decisions on their funding. The ways of optimizing sources of finance fixed assets by financial leasing.

Keywords: sources of financing, property, fixed assets, fixed assets, profitability, capital productivity, capital-labor ratio, capital coefficient.